

Říká se, že peníze nejsou všechno. Neznám pitomější tvrzení. To si snad mohou myslet jen lidé, kteří je nikdy neměli. Ti, kteří o ně přišli, se s chudobou nikdy nevyrovnejí. Věřte mi, vím o tom své. Jistě, jednodušší je tvářit se, že po majetku netoužíte, že jste spokojení s tím, co máte. Připadáte si ctnostnější, že? Ve skutečnosti závidíte, užíváte se, když má někdo víc než vy. Já nikdy nezastírala, že jsem chtěla být bohatá. Znala jsem spoustu holek, které mnou kvůli tomu opovrhovaly, ale pak se s někým vyspaly, protože jim dal laciný parfém nebo sadu bavlněných spodních kalhotek s nápisy *pondělí, úterý, středa*... Tak bych se nikdy neponížila. Peníze jsem vždycky dokázala vydělat sama.

ČÁST 1.

Když jsem o všechno přišla

1.

Ležela jsem na zádech a na tvář se mi snášely papírové bankovky.

Byly pode mnou, vedle mě, pokrývaly větší část podlahy našeho obývacího pokoje a já jsem se v nich válela, jako kdybych se snažila udělat andělíčka v čerstvě napa-daném sněhu.

Otec je nabíral do dlaní a vyhazoval je do vzduchu tak, aby padaly přímo na mě. Smála jsem se, protože při tom vypadal směšně. Dodnes si ale vybavuju, že jsem tehdy měla zvláštní stísněný pocit. Vlastně se mi smát nechtělo. Možná jsem si myslela, že smíchem tátovi udělám radost. To on mi řekl, že budeme hrát tu hru. Samotnou by mě nenapadlo válet se v bankovkách. Nikdy jsem neviděla, že by někdo něco takového dělal.

Jednou jsem četla, že si vybavujeme situace a prožitky, které se ve skutečnosti vůbec nestaly nebo proběhly více či méně jinak, než jak je máme zaryté v paměti a jak je vyprávíme. Možná se vám moje vzpomínka zdá zvláštní. Třeba mě podezíráte, že jsem si ji zkreslila nebo úplně vymyslela. Ale já si dodnes vybavuju, jak mě peníze šimraly na tváři, jak jsem si je vyndávala z vlasů, jak mi to všechno připadalo divné.

Ten den se dělo více divných věcí.

Když jsem přišla domů, překvapily mě pootevřené vchodové dveře. To se u nás nestávalo, táta trval na tom, aby se zamykalo, i když jsme byli doma, takže každý příchodčí musel vždy zabouchat a naše hospodyně Věra mu pak přišla otevřít.

„Věro!“ zavolala jsem.

Ale Věra se neozývala. A to byla další zvláštní věc, protože v sobotu u nás obvykle bývala i večer a připravovala nám oběd na neděli, kdy mívala volno. Dříve mě táta občas v neděli v poledne bral do restaurace, ale poslední dobou jsme si jen ohřívali v troubě to, co Věra předem nachystala. Bylo to čím dál méně dobré. Často si stěžovala, že nemá z čeho vařit, že není co koupit, že si pořád myslíme, že by měla z přidělových lístků vykouzlit bůhvíco, ale že to nejde.

„Vždyť teď je hůř, než bylo za války,“ reptala.

Táta na to vždycky odpovídal: „Věruško, vy si poradíte, já vím, že to s námi nemáte jednoduché.“

„Věro!“ zavolala jsem znovu.

Uslyšela jsem zvuky z obývacího pokoje. A pak už jsem viděla podlahu pokrytou penězi a tatínka, jak na ní sedí a překvapeně se na mě dívá.

„Ty jsi tady?“ hlesl.

Kde bych asi tak měla být? Vždyť jsem se pokaždé touhle dobou vracela z angličtiny, tak proč se divil? V sobotu jsem vždy přicházela po páté hodině odpoledne, protože paní Holarová učila doma o sobotách. A tentokrát jsem navíc měla hodinu zpoždění, protože paní Holarová během lekce pořád někam odbíhala. Chvíli s někým mluvila u dveří, vůbec mi neopravovala výslovnost, nehlídala čas, jako by vůbec nevnímala, že tam jsem, dokonce jednou odešla do vedlejšího pokoje a pak jsem odtamtud slyšela

rádio. Takže ona místo toho, aby mě učila, poslouchala rádio?! To mi přišlo k smíchu.

Když jsem se vracela domů, k restauraci se sbíhali lidé. Ti, kteří už se shlukli před ní, se přetlačovali a snažili se dostat dovnitř. Hostinský na ně ode dveří volal, aby nebláznili, že už stejně nemá nic, co by mohl prodat.

Paní Zlámalová a paní Hubáčková stály na ulici, objímaly se a brečely.

Pan Klapálek je uklidňoval, ať nepanikaří, že to celé je nedorozumění a v dalších dnech se všechno vysvětlí.

Pak kolem proběhl můj spolužák Zdeněk a hulákal na mě: „Jste taky v prdeli?“

Když jsem neodpovídala, protože jsem nevěděla, co říct, zakřičel: „Táta říkal, že teď jsme všichni v prdeli.“

Nevím, jak daleko sahají vaše vzpomínky, ale mně se ten den a dny následující otiskly do paměti jako obraz a přísahám, že jsem si nic nevymyslela ani ve svých představách neupravila do podoby jiné, než byla realita. Ten den se mi vracel ve snech celé roky.

Bylo mi třináct. Je to málo, nebo dost na to, abyste mi věřili? Co si z dětství vybavujete vy? Vsadím se, že jen nepodstatné hlouposti. Protože jste nezažili tak divný den jako já. Ten den končil tím, že táta na mě najednou přestal házet peníze, zvláště se na mě podíval, pohladil mě po vlasech a řekl: „Teď musím jít zabít Josefa.“

Když mě jacísi cizí muži odváděli z domu, křičela jsem. Zkoušela jsem si lehnout na zem, zapřít se nohama o práh, jenže jsem uklouzla a upadla, takže mě chvíli vlekli po břiše, až jsem si odřela bradu o spáry v podlaze. Naše podlaha v předsíni byla složená z tmavě modrých dlaždic lemovaných bílými a zlatými vzory. Vždycky se mi líbila, ale takhle

zblízka, když jsem se na ni lepila bradou rozdrásanou do krve, byla ještě krásnější. Tehdy poprvé jsem si všimla, že modrá barva byla protkaná nepravidelnými zlatými žilkami.

Přece se nemůžu nechat odtáhnout, když máme v obývacím pokoji tolik peněz! Co když je někdo ukradne?

Nesmím dopustit, aby mě odvěkli z našeho domu, jako bych byla nějaký obyčejný pytel brambor. Ty peníze tam přece nemůžou jen tak zůstat ležet. Co když ti muži za námi nezamknou a někdo dům vykrade? Nebo se plánují vrátit a peníze sami odnesou? Jeden z nich se v nich prohraboval, když mě ostatní tahali zpod tátova psacího stolu, kde jsem se schoulená do klubíčka schovávala. Šlapal po nich, zvedal je a zase je nechal padat na podlahu, jako by ho nezajímaly, jako by šlo o obyčejné papírky, ale možná nezájem jenom předstíral a čekal, až budu pryč, aby je všechny shrábnul.

Táta se bude strašně zlobit, že jsem se nepostarala o dům, o poklad na podlaze, že jsem nezamkla vchodové dveře, a proto se ti muži dostali dovnitř.

Proč jsem bankovky už dávno nesesbírala a neschovala?

Proč jsem tam od chvíle, kdy táta odešel, jen tupě seděla a brečela?

Proseděla jsem nečinně celou noc i ráno v jakémsi polospánku, zaskočená tím, že mě táta nechal samotnou. To ještě nikdy neudělal. Přitom mi předtím říkával, že už jsem velká holka. Jenže já jsem se chovala jako polekané, bezradné malé dítě. Zklamala jsem ho. Byla jsem hloupá, neschopná.

Napadá vás otázka, jestli jsem měla strach? Třináctiletá dívka, kterou z vlastního domu vlečou cizí muži, by měla mít velký strach. Ale já tu situaci nemám spojenou se strachem ani s obavami, co se mnou bude, ale jen a jen s výčitkou, že jsem se nepostarala o hromadu peněz.